

Riigikohtu seisukohad maksejõuetusõiguse revisjoni kohta

1. **Maksejõuetusõiguse revisjoni oleks kindlasti vaja, kuid oluline on, et see toimuks süstemaatiliselt, läbimõeldult ning kõiki võimalikke tagajärgi kaaludes.** See, kas jätkata tuleks senist seaduste loogikat, koondada maksejõuetusmenetlused ühtsesse seadustikku või koondada maksejõuetusmenetlused ühtseks menetluseks, on tehniline küsimus.
2. Erinevate menetluste puhul võiks ühelt teisele üleminek olla sujuvam, st esitades ühe maksejõuetusmenetluse avalduse peaks kohus vajadusel saama üle minna teisele menetlusele, võttes seejuures arvesse võlgniku spetsiifikat.
3. Selleks, et muuta maksejõuetusmenetluste läbiviimist efektiivsemaks, kiiremaks ja tulemuslikumaks, **tuleks loobuda haldurikesksest lähenemisest ja suurendada võlausaldajate ja kohtu rolli.**
4. **Maksejõuetusmenetluse tõhususe tõstmiseks tuleks:**
 - 4.1. anda kohtule võimalus kujundada menetlust paindlikumalt (st menetlust ennast ei peaks nii detailselt reguleerima);
 - 4.2. üle vaadata pankrotihaldurite tasustamissüsteem (muuhulgas vähendada pankrotihaldurite tasu; muuta pankrotihaldurite tasustamine riiklikuks ja hinnakirjapõhiseks; kaotada miinimumtasud, välistada menetluste ristsubsideerimine);
 - 4.3. muuta juriidiliste isikute juhtide isiklik vastutus pankrotiavalduse esitamata jätmise eest selgemaks,
 - 4.4. vaadata üle ja vähendada pankroti- ja täitemenetluse piire (näiteks panditud vara puhul täitemenetluse võimaldamine ilma pankrotita);
 - 4.5. suurendada pankrotivara atraktiivsust (lihtsustada ettevõtte võõrandamist ja kestvuslepingute muutmist);
 - 4.6. välistada ühingute registrist kustutamine vaidluste kestel.
5. **Luua tuleks maksejõuetusregister,** kus oleks esitatud info nii juriidiliste kui ka füüsiliste isikute, keeldude ja kättetoimetamise kohta.
6. Praegu on pankrotimenetlus reguleeritud liiga juriidilise isiku keskselt. **Kehtivat õigust tuleks täiendada füüsilist isikut (muuhulgas abikaasasid) puudutavate sätetega.**
7. Täiendamist vajaks pärandvara pankrotiga seonduv regulatsioon.
8. Piiriülest maksejõuetust tuleks rakendussätetega täpsustada.
9. Uue instituudina võiks maksejõuetusõiguses kaaluda Soome eeskujul **järelevalve koondamist ühe riikliku instituudi kätte** (pankrotiombudsman).
10. Isikute ringi, kellelt oleks võimalik **menetluskulusid** sisse nõuda, ei saa niisama laiendada, küll aga võiks olla võimalik jätta menetlus algatamata, kui keegi menetluskulusid ei maksa.
11. Senini ei ole selge, missugused on **saneerimismenetluse ning võlgade ümberkujundamise ja võlakaitse menetluse** tegelikud praktilised vajadused ja

võimalused. Saneerimismenetluse ning võlgade ümberkujundamise ja võlakaitse menetluse kui pankrotimenetluse alternatiivide loogika on iseenesest õige.

12. **Täitemenetlusõiguses** oleks vaja suunata täitemenetluse kaudu tekkivad haldusvaidlused halduskohtutesse (näiteks erinevate haldusaktide vaidlustamised sundtäitmise lubamatuks tunnistamise hagi kaudu).
13. Lisaks tuleks **võimaldada nn lihtsustatud pankrotimenetlust ilma haldurita** – mitmetes riikides on väiksemate ühingute ja lihtsama struktuuriga võlgade puhul selgelt reguleeritud vara müük ja tulemi jagamine võlausaldajate kontrolli all.